

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z GEOGRAFII

KLASA SIÓDMA

Rok szkolny 2019/2020

Program nauczania geografii w szkole podstawowej – *Planeta Nowa* autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziejic

Wydawnictwo Nowa Era

I. Wymagania edukacyjne

Wyróżniono następujące wymagania programowe: konieczne (K), podstawowe (P), rozszerzające (R), dopełniające (D) i wykraczające poza program nauczania (W).

Wymienione poziomy wymagań odpowiadają w przybliżeniu ocenom szkolnym.

- Wymagania **konieczne (K)** – obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.
- Wymagania **podstawowe (P)** – obejmują wymagania z poziomu K oraz wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.
- Wymagania **rozszerzające (R)** – obejmują wymagania z poziomów K i P oraz wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, dotyczące zagadnień bardziej złożonych i nieco trudniejszych, przydatnych na kolejnych poziomach kształcenia;
- Wymagania **dopełniające (D)** – obejmują wymagania z poziomów K, P i R oraz obejmują wiadomości i umiejętności złożone dotyczące zadań problemowych, o wyższym stopniu trudności.
- Wymagania **wykraczające (W)** – stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych.

Wymagania na poszczególne oceny szkolne:

ocena dopuszczająca – wymagania z poziomu K,

ocena dostateczna – wymagania z poziomów K i P,

ocena dobra – wymagania z poziomów: K, P i R,

ocena bardzo dobra – wymagania z poziomów: K, P, R i D,

ocena celująca – wymagania z poziomów: K, P, R, D i W.

II. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Dział I – Podstawy geografii

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
• wyjaśnia znaczenie terminu <i>geografia</i>
• przedstawia podział nauk geograficznych
• podaje wymiary Ziemi
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>siatka geograficzna, południk, równoleżnik, zwrotnik, długość geograficzna, szerokość geograficzna</i>
• wskazuje na globusie i na mapie południk: 0° i 180° oraz półkulę wschodnią i półkulę zachodnią
• wskazuje na globusie i na mapie równik oraz półkule: północną i południową
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, siatka kartograficzna, legenda mapy</i>
• wymienia elementy mapy
• wymienia rodzaje skal
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wysokość względna, wysokość bezwzględna, poziomica</i>
• odczytuje z mapy wysokość bezwzględną
--

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
• przedstawia różnicę między geografią fizyczną a geografią społeczno-ekonomiczną
• wymienia źródła informacji geograficznej
• podaje cechy kształtu Ziemi
• odczytuje wartości szerokości geograficznej zwrotników, kół podbiegunowych oraz biegunów
• podaje cechy siatki geograficznej
• określa położenie geograficzne punktów i obszarów na mapie
• wyjaśnia różnicę między siatką kartograficzną a siatką geograficzną
• szereguje skale od największej do najmniejszej
• podaje różnicę między wysokością względną i wysokością bezwzględną
• określa na podstawie rysunku poziomicowego cechy ukształtowania powierzchni terenu
---

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
• wyjaśnia, czym się zajmują poszczególne nauki geograficzne
• przedstawia poglądy na kształt Ziemi
• wymienia dowody na kulistość Ziemi
• wymienia cechy południków i równoleżników
• odczytuje długość i szerokość geograficzną na globusie i na mapie
• odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych
• przedstawia skalę w postaci mianowanej i podziałki liniowej
• wymienia metody prezentacji zjawisk na mapach
• omawia sposoby przedstawiania rzeźby terenu na mapie
• oblicza wysokości względne
--

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
• podaje przykłady praktycznego zastosowania geografii
• wyjaśnia różnicę między elipsoidą a geoidą
• wyjaśnia znaczenie układu współrzędnych geograficznych
• oblicza na podstawie współrzędnych geograficznych rozciągłość równoleżnikową i rozciągłość południkową
• analizuje treści map wykonanych w różnych skalach
• posługuje się skalą mapy do obliczania odległości w terenie i na mapie
--

	<ul style="list-style-type: none"> • omawia metody prezentacji zjawisk na mapach • charakteryzuje rzeźbę terenu na podstawie rysunku poziomicowego i mapy ogólnogeograficznej
--	---

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

	<ul style="list-style-type: none"> • określa przedmiot badań poszczególnych nauk geograficznych • ocenia znaczenie umiejętności określania współrzędnych geograficznych w życiu człowieka • oblicza skalę mapy na podstawie odległości rzeczywistej między obiektami przedstawionymi na mapie • wskazuje możliwość praktycznego wykorzystania map w różnych skalach • interpretuje treści różnego rodzaju map i przedstawia ich zastosowanie
--	---

Dział II – Środowisko przyrodnicze Polski

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej podaje całkowitą i administracyjną powierzchnię Polski • wskazuje na mapie geometryczny środek Polski • wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie • podaje długość granic z sąsiadującymi państwami • wyjaśnia znaczenie terminu <i>geologia</i> • wymienia najważniejsze wydarzenia geologiczne na obszarze Polski • wyjaśnia znaczenie terminów <i>plejstocen</i> i <i>holocen</i> • wyjaśnia znaczenie terminów <i>krajobraz polodowcowy</i> i <i>rzeźba glacjalna</i> • wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski • wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie • wymienia główne rodzaje skał • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pogoda</i>, <i>klimat</i>, <i>ciśnienie atmosferyczne</i>, <i>niż baryczny</i>, <i>wyż baryczny</i> • wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego • wymienia elementy klimatu • wyjaśnia znaczenie terminu <i>średnia dobową wartość temperatury powietrza</i> • wymienia czynniki, które warunkują zróżnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce • wymienia rodzaje wiatrów • wyjaśnia znaczenie terminu <i>przepływ</i> • wyjaśnia znaczenie terminów <i>system rzeczny</i>, <i>dorzecze</i>, <i>zlewisko</i> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie główne rzeki Europy i Polski • określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego <ul style="list-style-type: none"> • podaje główne cechy fizyczne Bałtyku • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba</i>, <i>czynniki glebotwórcze</i>, <i>proces glebotwórczy</i>, <i>profil glebowy</i>, <i>poziomy glebowe</i> • wymienia typy gleb w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminu <i>lesistość</i> • wymienia różne rodzaje lasów w Polsce • wymienia formy ochrony przyrody w Polsce • wskazuje na mapie Polski parki narodowe
--	--

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

	<ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej • opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje szerokość i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy • wskazuje na mapie przebieg granic Polski • omawia na podstawie mapy płytową budowę litosfery • omawia proces powstawania gór • wymienia na podstawie mapy geologicznej ruchy górotwórcze w Europie i w Polsce • wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce • omawia zlodowacenia na obszarze Polski • opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe • porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy • dokonuje podziału surowców mineralnych • wymienia strefy klimatyczne świata na podstawie mapy tematycznej • podaje cechy przejściowości klimatu Polski • podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej • opisuje wody Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej • rozpoznaje typy ujść rzecznych • charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata • opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku • opisuje charakterystyczne typy gleb w Polsce • przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski • omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik lesistości Polski • omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce • podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none"> • oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski • charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy • opisuje cechy różnych typów genetycznych gór • przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej świata • charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski • omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski • opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej • omawia warunki klimatyczne w Europie • charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce • odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkości opadów atmosferycznych z klimatogramów • wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry • opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry • charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku • wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych • omawia funkcje lasów • omawia na podstawie mapy Polski przestrzenne zróżnicowanie lesistości w Polsce • ocenia rolę parków narodowych i innych form ochrony przyrody w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego
--

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
• rozróżnia konsekwencje położenia matematycznego, fizycznogeograficznego oraz geopolitycznego Polski
• opisuje jednostki geologiczne Polski i podaje ich charakterystyczne cechy
• określa na podstawie mapy geologicznej obszary poszczególnych fałdowań na terenie Europy i Polski
• opisuje mechanizm powstawania lodowców
• wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski
• przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski
• rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski
• podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce
• opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski <p>opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none">
• mawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku
• omawia procesy i czynniki glebotwórcze
• opisuje typy zbiorowisk leśnych w Polsce
• opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski
• ocenia najważniejsze działania w zakresie ochrony środowiska
--

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
• wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy
• wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski
• wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski
• opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze
• wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę
• ocenia znaczenie gospodarcze rzek Polski
• analizuje główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego
• ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce
• podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego
• planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody
--

Dział III – Ludność i urbanizacja w Polsce

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
• wskazuje na mapie politycznej Europy największe i najmniejsze państwa Europy
• wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolicy
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>demografia</i>, <i>przyrost naturalny</i>, <i>współczynnik przyrostu naturalnego</i>, <i>współczynnik urodzeń</i>, <i>współczynnik zgonów</i>
• wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku</i>, <i>średnia długość trwania życia</i>
• odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznych
• wyjaśnia znaczenie terminu <i>wskaźnik gęstości zaludnienia</i>
• wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce
--

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik przyrostu rzeczywistego</i> • wyjaśnia różnicę między emigracją a imigracją • odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski • wymienia główne skupiska Polonii • wyjaśnia znaczenie terminu <i>migracje wewnętrzne</i> • wymienia przyczyny migracji wewnętrznych • wymienia mniejszości narodowe w Polsce • wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkałe przez mniejszości narodowe • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura zatrudnienia, struktura wykształcenia, bezrobocie, stopa bezrobocia, ludność aktywna zawodowo</i> • odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki • odczytuje z mapy zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia w Polsce i w Europie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja, wskaźnik urbanizacji</i> • odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy • wyjaśnia znaczenie terminu <i>miasto</i> • wymienia największe miasta i wskazuje je na mapie Polski • wymienia funkcje miast
--

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none"> • szereguje województwa pod względem powierzchni od największego do najmniejszego • prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Polski po II wojnie światowej • omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2016 • omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce • omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Europie i w Polsce • omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce • wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce • określa kierunki napływu imigrantów do Polski • podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce • charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce • podaje przyczyny bezrobocia w Polsce • porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich na podstawie danych statystycznych • wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady • podaje różnicę między aglomeracją monocentryczną a policentryczną • podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce • podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce
--

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w. • oblicza współczynnik przyrostu naturalnego • podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce • omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce • porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie danych statystycznych • oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski
--

<ul style="list-style-type: none"> • opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce • opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce • porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy • omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce • porównuje strukturę narodowościową ludności Polski z analogicznymi strukturami ludności w wybranych państwach europejskich • określa na podstawie danych statystycznych różnicę w strukturze zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach • porównuje stopę bezrobocia w wybranych krajach europejskich • analizuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy • analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce • charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce • omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce
--

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany, które zaszły w podziale administracyjnym Polski po 1 stycznia 1999 r. • omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy • omawia strukturę płci i wieku ludności Polski na tle struktur wybranych państw europejskich na podstawie piramidy płci i wieku • omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski • oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce • charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce • omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce • przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy • omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach • omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji • charakteryzuje przemiany współczesnych miast • omawia problemy mieszkańców dużych miast • analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych • omawia przemiany współczesnych miast
--

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none"> • analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski • analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego • analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Europie i w Polsce • ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie • omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce • analizuje na podstawie dostępnych źródeł skutki bezrobocia w Polsce • omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej - ocenia skutki migracji ludności między państwami Europy oraz imigracji ludności z innych kontynentów
--

Dział IV – Rolnictwo i przemysł w Polsce

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
•wymienia funkcje rolnictwa
• wymienia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce
• wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbiór</i>
• wymienia główne uprawy w Polsce
• wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>hodowla, pogłowie</i>
• wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce
• wskazuje na mapie obszary hodowli zwierząt gospodarskich
• dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy
• wymienia funkcje przemysłu
• wymienia źródła energii
• wymienia typy elektrowni
• wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce<ul style="list-style-type: none">
• wymienia największe porty morskie w Polsce i wskazuje je na mapie
---

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
•opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce
•prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce
•przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce
•prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw
•wskazuje rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce
•przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce
•wymienia czynniki lokalizacji hodowli bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce
•omawia cechy polskiego przemysłu
•wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski
•lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłone, wodne i niekonwencjonalne
•opisuje wielkość produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych
•opisuje na podstawie danych statystycznych wielkość przeladunków w portach morskich Polski
--

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
•przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno- -gospodarczym kraju
• omawia regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce
• przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy
• prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę hodowli w Polsce
• przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju
• prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy
• opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę przeladunków w polskich portach morskich
• opisuje strukturę połowów ryb w Polsce

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

1.	<ul style="list-style-type: none"> • omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce • charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce • porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy • porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy • omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej • analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu • omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce • określa na podstawie dostępnych źródeł uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce • omawia problemy przemysłu stoczniowego w Polsce
----	--

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej • dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000 r. i wyjaśnia ich przyczyny • przedstawia perspektywy rozwoju gospodarki morskiej w Polsce
--	---

Dział V – Usługi w Polsce

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i> • wyróżnia rodzaje transportu w Polsce • wskazuje na mapie Polski porty handlowe, śródlądowe oraz lotnicze • wyróżnia rodzaje łączności • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka</i>, <i>walory turystyczne</i>, <i>infrastruktura turystyczna</i> • dokonuje podziału turystyki • wymienia i wskazuje na mapie regiony turystyczne Polski • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport</i>, <i>import</i>, <i>bilans handlu zagranicznego</i> • wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski
--	---

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zróżnicowanie usług w Polsce • omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce • omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych i autostrad w Polsce • omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce • omawia na podstawie danych statystycznych morską flotę transportową w Polsce • omawia czynniki rozwoju turystyki • wymienia i wskazuje na mapie polskie obiekty, znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> • omawia strukturę towarową handlu międzynarodowego
--	--

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju • charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków • omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski
--	--

- podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski
- charakteryzuje obiekty znajdujące się na *Liście światowego dziedzictwa UNESCO*
- charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski
- przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

- wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce
- określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski
- prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego
- określa znaczenie łączności w rozwoju gospodarczym Polski
- analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy
- ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski
- ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

- ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy
- omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany, które zaszły w geograficznych kierunkach wymiany międzynarodowej Polski
- podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej

Dział V I– Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego Polski

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego
- podaje przyczyny kwaśnych opadów

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

- omawia rodzaje zanieczyszczeń i ich źródła

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

- charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów gospodarki na stan środowiska
- wymienia źródła zanieczyszczeń komunalnych

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

- analizuje na podstawie mapy tematycznej stan zanieczyszczeń wód śródlądowych
- omawia skutki zanieczyszczeń środowiska naturalnego

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

- ustala na podstawie dostępnych źródeł, jakie regiony w Polsce cechują się największym zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego

Dział VII – Relacje między elementami środowiska geograficznego

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, terasa zalewowa, sztuczny zbiornik wodny</i>
• wymienia przyczyny powodzi w Polsce
• wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim
• wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich
• wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast
• wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i>
• wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski
--

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
• opisuje zjawisko powodzi
• wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią
• wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych
• podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim
• omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich
• wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego obszary o dużym wroście liczby ludności
• omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 r. i po nim
• omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg ekspresowych
• wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego
---

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
• wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce
• określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników
• wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim
• omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy
• wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności
• analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego
• omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 r.
• wymienia główne inwestycje przemysłowe we Wrocławiu i w jego okolicach
• wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja powstawaniu centrów logistycznych
• wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski
--

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none">
• analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej
• omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki
• wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii
--

<ul style="list-style-type: none"> • analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem • omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy • określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy • wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich • opisuje zmiany, jakie zaszły w strukturze produkcji po 1989 r. w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej • omawia rolę transportu morskiego w rozwoju innych działów gospodarki • analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie • określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none"> • określa na wybranych przykładach wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy teras zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce • analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki • identyfikuje na wybranych przykładach związki między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, stylu zabudowy oraz strukturze demograficznej w strefach podmiejskich • ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich • wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1998 r. na zmiany struktury zatrudnienia w wybranych regionach kraju • identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych na wybranym obszarze kraju • identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta
--

Dział VIII – Mój region i moja mała ojczyzna

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>region</i> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski • wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony • wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu   • wyjaśnia znaczenie terminu <i>mała ojczyzna</i> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny • przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie • wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje skały występujące w regionie miejsca zamieszkania

	<ul style="list-style-type: none"> • wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych • określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzenią w wymiarze lokalnym • rozpoznaje w terenie obiekty charakterystyczne dla małej ojczyzny i decydujące o jej atrakcyjności
--	--

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie <ul style="list-style-type: none"> • analizuje genezę rzeźby powierzchni swojego regionu • prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu • prezentuje główne cechy gospodarki regionu • opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny • omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł
--	---

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu <ul style="list-style-type: none"> • analizuje formy współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi • prezentuje na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej
--	---

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej <ul style="list-style-type: none"> • projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie • wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami środowiska geograficznego • planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie • projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności
--	---

III. Ogólne zasady oceniania uczniów

1. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności oraz jego poziomu w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania, opracowanych zgodnie z nią.

2. Nauczyciel:

- informuje ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz o postępach w tym zakresie;
  - udziela uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju;
  - udziela uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;
  - motywuje ucznia do dalszych postępów w nauce;
  - dostarcza rodzicom informacji o postępach, trudnościach w nauce oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia.
3. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.
  4. Nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę w sposób określony w statucie szkoły.
  5. Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne są udostępniane do wglądu uczniowi lub jego rodzicom.
  6. Szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego określa statut szkoły.

IV. Formy pracy podlegające ocenianiu:

- aktywność na zajęciach
- odpowiedzi ustne
- prace terminowe
- prace klasowe
- kartkówki
- praca w zespołach
- pisemne indywidualne prace na zajęciach
- zadania dodatkowe rozszerzające wiedzę
- przygotowanie do zajęć
- prowadzenie zeszytów
- udział w konkursach geograficznych

V. Sposoby gromadzenia informacji o osiągnięciach edukacyjnych:

- kontrola ustna (odpowiedzi ustne)
- wykonywanie zadań, ćwiczeń w zeszytach przedmiotowych / zeszytach ćwiczeń / na tablicy /
- prace klasowe, testy, kartkówki
- inne prace pisemne
- obserwacja ucznia w czasie zajęć
- analiza treści notatek sporządzonych w zeszytach ćwiczeń oraz przedmiotowych

- dokumenty potwierdzające aktywność poza zajęciami geografii.

VI. Ocena pisemnych prac

Prace klasowe, sprawdziany i testy są punktowane, a punkty przeliczane na oceny według skali:

Niedostateczny:	0% - 38%
Dopuszczający:	39% - 50%
Dostateczny –:	51% - 56%
Dostateczny:	57% - 62%
Dostateczny +:	63% - 69%
Dobry - :	70% - 74%
Dobry:	75% - 80%
Dobry +:	81% - 87%
Bardzo dobry -:	88%- 91%
Bardzo dobry:	92% - 100%
Celujący:	powyżej 100%

Dla uczniów posiadających opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej w zakresie dostosowania kryteriów oceniania i z dostosowaniem do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia ustala się normy procentowe dla sprawdzianów, prac klasowych oraz testów:

Niedostateczny:	0% - 30%
Dopuszczający:	31% - 44%
Dostateczny –:	45% - 49%
Dostateczny:	50% - 58%
Dostateczny +:	59% - 67%
Dobry - :	68% - 73%
Dobry:	74% - 79%
Dobry +:	80% - 86%
Bardzo dobry -:	87%- 91%
Bardzo dobry:	92% - 100%
Celujący:	powyżej 100%

Dla kartkówek ustala się następujące normy procentowe do poszczególnych stopni:

Niedostateczny:	0% - 35%
-----------------	----------

Dopuszczający:	36% - 46%
Dostateczny –:	47% - 52%
Dostateczny:	53% - 58%
Dostateczny +:	59% - 66%
Dobry - :	67% - 72%
Dobry:	73% - 79%
Dobry +:	80% - 85%
Bardzo dobry -:	86%- 91%
Bardzo dobry:	92% - 100%
Celujący:	powyżej 100%

Ustala się odrębne normy procentowe do oceniania kartkówek dla uczniów posiadających opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej w zakresie dostosowania kryteriów oceniania oraz z dostosowaniem do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia:

Niedostateczny:	0% - 33%
Dopuszczający:	34% - 44%
Dostateczny –:	45% - 50%
Dostateczny:	51% - 56%
Dostateczny +:	57% - 64%
Dobry - :	65% - 70%
Dobry:	71% - 78%
Dobry +:	79% - 85%
Bardzo dobry -:	86%- 91%
Bardzo dobry:	92% - 100%
Celujący:	powyżej 100%

Ustala się odrębne, dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, normy procentowe dla poszczególnych stopni odnoszące się do prac pisemnych (sprawdzianów i kartkówek):

Niedostateczny:	0% - 9%
Dopuszczający:	10% - 19%
Dostateczny –:	20% - 29%
Dostateczny:	30% - 39%
Dostateczny +:	40% - 49%
Dobry - :	50% - 59%
Dobry:	60% - 69%
Dobry +:	70% - 79%

Bardzo dobry -: 80%- 89%

Bardzo dobry: 90% - 100%